

NOWY SPIS UCZNIÓW JEZUICKIEGO KOLEGIUM W BRANIEWIE Z LAT 1579–1623

Uczniowie–Sodalisi gimnazjum jezuitów w Brunsberdze (Braniewie) 1579–1623, opr. M. Inglot SJ, przy współpracy L. Grzebień i a SJ, Kraków 1998 („Studia i Materiały do dziejów Jezuitów Polskich” 1), ss. 347, wyd. Wydział Filozoficzny TJ i WAM

Towarzystwo Jezusowe opublikowało kolejne, ważne źródło do dziejów jezuitów w Polsce. Książka pod wymienionym wyżej tytułem zapoczątkowała także nową serię – „Studia i Materiały do dziejów Jezuitów Polskich”. Po monumentalnym słowniku jezuitów¹, otrzymaliśmy jakże inny spis osobowy. Oto poznajemy następną, wcale nie małą część uczniów najstarszego polskiego kolegium jezuickiego, właśnie w Braniewie na Warmii. Założona w 1565 r. szkoła nie miała szczęścia, nie zachowała się bowiem całościowa metryka uczniów tej uczelni. Niegdyś warmiński historyk Georg Lühr opublikował najpierw spis uczniów papieskiego seminarium tej szkoły², potem zachowany, ale dopiero od roku 1694 album uczniów, do którego dołączył niepełny też spis mieszkańców konwiktów szlacheckiego, tylko za lata 1640–1693³. Źródła, z których korzystał ówczesny wydawca,

* Wykaz skrótów znajduje się na końcu tomu, przed spisem treści.

¹ *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564–1995*, opr. L. Grzebień SJ, Kraków 1996.

² G. Lühr, *Die Martikel des päpstlichen Seminars zu Braunsberg 1578–1789*, „Monumenta Historiae Warmiensis” 11, Königsberg 1925–1926.

³ G. Lühr, *Die Schüler des Braunsberger Gymnasium von 1694 bis 1776 nach dem Album Scholasticum Braunsbergerse. In einem Anhang: Die Zöglinge des sog.*

nie zachowały się⁴. Wydane spisy, najpewniej nie bez błędów, obecnie bez możliwości studiów porównawczych, były ośrodkiem zainteresowań historyków badających skład osobowy wychowanków tej ważnej dla Pomorza uczelni, elitę szlachty i bogatego mieszczaństwa społeczeństwa polskiego⁵.

Obecnie opublikowano informacje zawarte w czterech spisach, przechowywanych w Szwecji.

Książka składa się kolejno ze *Wstępu* (s. 5–27), *Wykazu skrótów* (s. 29–33) najważniejszej do identyfikacji uczniów literatury, następnie z potrzebnego czytelnikowi *Słowniczka terminów łacińskich* (s. 33–38), właściwej części, czyli *Katalogu sodalisów* (s. 39–334). Zamykają ją podsumowujące całe wydawnictwo *Indeksy* w formie spisów, takich jak: *Uczniowie cudzoziemcy* (s. 335–337), *Zawody absolwentów* (s. 337–340), *Zakonnicy* (s. 340–343) oraz *Summary*, s. 344–346.

We wstępie wydawca krótko omówił dotychczasowy stan badań nad dziejami gimnazjum w Braniewie, najliczniejszej szkoły w Prusach. Realizowała ona od początku pełen, pięcioletni program filozofii i teologii, przyciągało do niej zwłaszcza nauczanie języka niemieckiego. W przeciwieństwie do innych tego typu szkół, posiadała konwikt szlachecki, a więc darmowe mieszkania dla synów szlacheckich na terenie szkoły, a także seminaria papieskie i biskupie, bursę dla ubogiej młodzieży. Szkoła liczyła do około 300 uczniów rocznie, z tego 50 procent stanowili eksterni, synowie bogatych mieszczan, mieszkający w domach prywatnych, na stancjach (s. 5–9). W następnym rozdziale autor omówił rozwój, władze i życie Sodalicji Mariańskiej, stowarzyszenia obejmującego kongregacje różnych grup studentów, takich jak, polskiej szlachty, kleryków seminarium papieskiego, biskupiego, mieszczan i bursy ubogich (s. 9–17). W kolejnym rozdziale zostały omówione źródła obecnego *Katalogu*, a więc spisy sodalisów z lat 1579–1623 przechowywane w Bibliotece Uniwersytetu w Up-

Adelskonvikts von 1640–1693, „Monumenta Historiae Warmiensis” 12, Braunsberg 1932.

⁴ S. Achremczyk, A. Szorc, *Braniewo*, Olsztyn 1995 („Monografie Miast i Wsi Warmii i Mazur” 2), s. 163–175: „*Ateny Północy*” – *Braniewo jako ośrodek życia intelektualnego*, s. 174–175.

⁵ S. Achremczyk, *Uczniowie kolegium jezuickiego w Braniewie w latach 1694–1776*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 1982 nr 4 s. 299–322; Tenże, *Uczniowie i nauczyciele kolegiów jezuickich w Braniewie i Reszlu*, „Zeszyty Naukowe WSP w Olsztynie. Prace Historyczne” 1997 z. 1 s. 27–41.

psali, ich budowa i skład informacyjny. Wydawca tych spisów uzyskał ponadto dodatkowe nazwiska z innego źródła, z okolicznościowych druków wydanych w tym samym czasie, autorstwa właśnie uczących się w Braniewie (s. 17–23). W ostatnim z rozdziałów *Wstępu* omówił skład społeczny sodalisów na tle całej szkoły, stwierdzając reprezentatywność tej grupy, skupiającej większość uczniów szkoły (s. 23–27).

Sam *Katalog sodalisów* prowadzony jest alfabetycznie i zawiera nazwiska, imiona oraz pochodzenie 2525 uczniów–sodalisów w latach 1579–1623. Ponadto wydawca cytuje zachowane teksty charakteryzujące osobę sodalisa i jego dalsze losy, identyfikując przy tym podane osoby z *wyliczeniem podstawowej literatury, znanej w obecnym etapie badań* (s. 23). Omawiany okres obejmuje tylko 55 lat, a więc bardzo krótki w dziejach jezuickiej szkoły w Braniewie (1565–1776). Trzeba przypomnieć, iż wcześniej opublikowana metryka (1694–1776) liczyła 5575 uczniów w ciągu 82 lat⁶.

Warto też od razu skorzystać z wyliczeń autora, ilustrowanych przy pomocy wspomnianych już *Indeksów*, opartych na identyfikacjach poszczególnych osób. Połowę składu uczniów stanowili cudzoziemcy, szczególnie wielu było Duńczyków, Niemców, Szkotów, Szwedów, Węgrów i Siedmiogrodzian, kilku Norwegów i Włochów, po dwóch Finów, Francuzów i Holendrów, po jednym Angliku, Czechu, Flandryjczyku i Irlandczyku. Studiowali głównie w Seminarium Papieskim (s. 25). Szkołę braniewską ukończyło w omawianym okresie dziewięciu przyszłych polskich urzędników centralnych, 43. starostów, 25. kasztelanów, 19. biskupów, pięciu historyków. Wśród zakonników przeważali przyszli jezuici (168), cystersi (75), po kilku wstąpiło do wielu innych zakonów (s. 25–27).

Przeprowadzona na użytek recenzji analiza spisu uczniów dostarcza ciekawych wniosków, na przykład na temat kondycji poszczególnych rodzin stanu szlacheckiego. Okres 55 lat, który obejmują spisy, mówi, że z danej rodziny mogły w tym czasie uczęszczać do szkoły nawet dwa jej pokolenia. Oczywiście, większość licznie reprezentowanych rodzin szlacheckich pochodziła z Prus. I tak, kolejno, aż dziewięciu to Bąkowscy herbu Ryś, tyle samo uczyło się tam Działyńskich, Dąbrowskich jeszcze więcej, bo dziesięciu, trzech Bystramów,

⁶ S. Achremczyk, A. Szorc, *Braniewo*, s. 168.

czterech Ciecholewskich, Elżanowskich, Garczyńskich i Klińskich, sześciu Czarlińskich i Konarskich, tylko po dwóch Konopackich i Kostków, ale za to dziesięciu Kosów, z Adamem przyszłym biskupem chełmińskim, pięciu Loków i Lubodzieskich, dziewięciu Pawłowskich (z dwóch rodzin?), tylko, a może aż po trzech Rembowski i Trebniców, z późniejszymi opatami cysterskich klasztorów na Pomorzu, Leonardem Rembowskim w Pelplinie i Adamem Trebnicem w Oliwie, siedmiu Wejherów i Zaleskich, dwóch Żalińskich. Najbliżej Braniewa mieszkało pięciu Gądlawskich z Warmii, pięciu Hozjuszów; z dalszych stron pochodziło czterech Katlewskich i Piwnickich, siedmiu uczących się tam Samplawskich, tyle samo Wilczewskich. Rekord pobiła rodzina kujawsko-pomorska Sokołowskich, z której aż trzynastu młodzieńców uczyło się w Braniewie.

Nie gorzej wypadła reszta Rzeczypospolitej. Było po dwóch Batorych i Berzewiczach, trzech Czartoryskich, dwóch Firlejów, trzech Gembickich z późniejszym biskupem krakowskim Andrzejem. Po czterech uczących się w Braniewie miały wielkopolskie rodziny Grudzińskich i Grzymułtowskich. Uczyło się i dwóch Kazanowskich, czterech Kretkowskich, pięciu Kryskich i Kuczborskich, z Janem, przyszłym biskupem chełmińskim, po trzech Mielżyńskich i Niemojewskich, dwóch Morsztynów, po czterech Orzelskich i Rozdrażewskich, sześciu Rudnickich z Sieradzkiego, aż siedmiu Sapiehów. Z Kujaw pochodziło czterech Sierakowskich, tyle samo Smoguleckich z Krajny, z Janem Mikołajem, przyszłym misjonarzem w Chinach. Wspomnieć można jeszcze trzech Wołłowiczów z Litwy i dwóch Zebrzydowskich. Nawet jeden z Wedłów-Tuczyńskich zmarł w trakcie nauki w odległej od miejsca zamieszkania szkole.

Osobami powszechnie znanymi, oprócz podanych wyżej stanu duchownego, stało się w przyszłości wielu innych byłych uczniów szkoły braniewskiej. Pomijając liczne wspomniane wyżej w liczbach kariery urzędnicze, wymienić można, na przykład, św. Andrzeja Bobołę, Jana Reinholda Heidensteina syna historyka Reinholda, Aleksandra Kęsowskiego opata oliwskiego, Joannesa Leo autora książki *Historia Prussiae*, Joachima Posseliusza lekarza i historiografa królewskiego.

Z innych osób, wspomnieć można choćby o synach Macieja Cegenberga-Orłowskiego, autora pamiętnika z początku XVII w., źródła do genealogii wielu rodzin pomorskich, które znakomicie wyko-

rzystał obecny wydawca⁷. Podobna sytuacja wystąpiła w rodzinie Łaszewskich, tu także synowie rodzinnego pamiętnikarza uczyli się w Braniewie⁸. Spotykamy także Macieja Wibickiego (1622), niewykluczone, iż przodka Józefa Wybickiego, który urodzi się 123 lata później⁹.

Oprócz szlachty, wielu synów mieszczan z Prus Królewskich, zwłaszcza z Braniewa i okolicznych miast uczyło się w kolegium braniewskim. Jak wspomniano wcześniej, stanowili oni około 50 procent uczniów (s. 9).

Obecne uwagi dotyczą *Katalogu sodalisów*, przede wszystkim zawartych tam identyfikacji. Tu leży ciężar pracy, jaką wykonał wydawca, boć nie tylko zestawienie uczniów, ale i ich rozpoznanie stanowi o wartości omawianej książki. Do bogatej literatury przedmiotu dorzucić można jeszcze inne genealogiczne prace, pozwalające daleko bliżej poznać, a niekiedy i poprawnie rozpoznać sześciu członków rodziny Czarlińskich herbu Sówka¹⁰, czterech Jabłonowskich z Prus¹¹, również czterech Smoguleckich z Wielkopolski¹². Powyższe uwagi dotyczą też dwóch Czapskich¹³ czy Kruszyńskiego¹⁴. Nieco dziwi brak herbarza Adama Bonieckiego (choć w katalogu dwóch Bonieckich), opuszczonego może dlatego, iż obejmuje tylko połowę alfabetu¹⁵. Pominęto również herbarz pruski Jana Karola Dachnow-

⁷ *Pamiętnik p. Macieja Czygenberg Orłowskiego o własnej rodzinie i rodach powinowatych (1604–1606)*, wyd. W. Kętrzyński, Roczniki TNT 13:1906 s. 3–29.

⁸ *Pamiętniczek Michała Łaszewskiego (około 1627)*, wyd. W. Kętrzyński, Roczniki TNT 13:1906 s. 30–37.

⁹ A. M. Skałkowski, *Józef Wybicki 1747–1795*, Poznań 1927 („Życiorysy Zasłużonych Polaków w. XVIII i XIX” 7), odbitka z: Rhist 2:1926 s. 211–272, zob. tablica genealogiczna *Wybiccy herbu Rogala*.

¹⁰ H. Łada, *Historia rodu Schedlin–Czarlińskich*, Inowrocław 1985.

¹¹ W. Kętrzyński, *O Jabłonowskich herbu Prus III*, „Przewodnik Naukowy i Literacki” 4:1876 z. 11 s. 979–1000.

¹² S. Leitgeber, *Smoguleccy herbu Grzymała. Dzieje rodziny od XVI do XVIII wieku*, „Genealogia. Studia i Materiały Historyczne” 6:1995 s. 27–52.

¹³ K. Mikulski, *Najstarsze dzieje Czapskich herbu Leliwa. (Ze studiów nad genealogią szlachty pomorskiej)*, w: *Między wielką polityką a szlacheckim partykularzem. Studia z dziejów nowożytnej Polski i Europy, ku czci Profesora Jacka Staszewskiego*, Toruń 1993 s. 353–364.

¹⁴ J. Dygdała, S. Wierzechosławski, *Nawra Kruszyńskich i Szczanieckich. Studium z dziejów szlachty i ziemiaństwa ziemi chełmińskiej*, Toruń 1990.

¹⁵ A. Boniecki, *Herbarz polski. Część I. Wiadomości historyczno-genealogicz-*

skiego († po 1654)¹⁶. Jeśli wierzyć indeksowi miejscowości w tym wydawnictwie, to przywołany heraldyk wiedział o niewielu z uczących się w Braniewie: Erneście Wejherze, Janie Zembowskim oraz braciach Janie i Krzysztofie Berzewiczach.

Poważniejsze konsekwencje przyniósł brak takiego źródła, jakim jest spis kanoników katedralnych poznańskich¹⁷. Zanotowane w nim wywody szlachectwa obejmujących kanonie, pozwalają rozpoznanego byłego ucznia szkoły braniewskiej umieścić we właściwym miejscu drzewa rodowego. I tak, przy Janie Cieleckim, którego spisy znają jako kanonika poznańskiego, można dodać z tego źródła rodziców, Mikołaja i Dorotę Domiechowską¹⁸, na nic bowiem nie zdało się tu powołanie na herbarz Niesieckiego. Przy Wojciechu Słupskim, z wywodu szlachectwa wynika, że ojciec miał na imię Stefan (matką była Elżbieta Pałędzka), a nie Marcin, jak podał autor¹⁹. Inaczej jest przy Macieju Kowalkowskim i Janie Myśleckim, poprawnie – Myślęcim. Pierwszy nie jest szlachcicem z ziemi dobrzyńskiej (herbu Przegonia), skoro zapisano przy nim w spisach – Prutenus, drugiego autor znalazł w spisach studiujących w Krakowie, jako syna Macieja. I oni zostali kanonikami poznańskimi, o czym spisy nie wiedzą. Tenże Jan Myślecki, syn Macieja i Małgorzaty Skarbskiej objął kanonię poznańską w 1605 r. Po nim, w roku 1620 nastąpił tam Maciej Kowalkowski, zapisany jako Kowalikowski, syn Fabiana (herbu Godziemba) z Pomorza i Anny Myśleckiej, jak się okazuje – siostry kanonika Jana²⁰. A więc po Myślęcim do Braniewa na naukę przybył jego siostrzeniec Kowalkowski, który potem po stryju objął jedną z kanonii kościoła katedralnego w Poznaniu. Do biogramu Macieja Kowalkowskiego można dodać także datę jego chrztu z ksiąg metrykalnych

ne o rodach szlacheckich, t. 1–16, Warszawa 1899–1914: tylko do litery M (Makomaski).

¹⁶ J. K. Dachnowski, *Herbarz szlachty Prus Królewskich z XVII wieku*, wyd. Z. Pentek, Kórnik 1995; rec.: J. Kowalkowski, *Kórnicka edycja herbarza J. K. Dachnowskiego*, „Genealogia. Studia i Materiały Historyczne” 8:1996 s. 91–136.

¹⁷ R. Weimann, *Receptiones seu installationes ad episcopatum, praelaturas et canonicatus Ecclesiae Cathedralis Posnaniensis ab anno 1532 usque ad annum 1800*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 35:1909 s. 1–167.

¹⁸ Tamże, s. 88.

¹⁹ Tamże, s. 66.

²⁰ Tamże, s. 76 i 86.

Kcynii – 16 listopada 1614 (narodziny w Suchoręczu)²¹, a także probostwo w Słupach (1621) i Brzyskorzystwi (1632), w powiecie kcyńskim²².

Nie pomoże natomiast spis kanoników poznańskich odnaleźć rodziców Adama Kosa, późniejszego biskupa chełmińskiego, do dziś nie zidentyfikowanych. Tu jedynie w jego biogramie można było odnotować poznańską kanonię w 1649 r., nie znaną dotychczasowym biografom biskupa²³.

A teraz kolejno inne uwagi. Nr 74: Bąkowski – *dziezic wsi Świente*. Taką nazwę autor znalazł w starszych źródłach, które nie cytuje, a więc, czy nie należałoby użyć dzisiejszej formy Święte (pow. święcki)? Podobnie nr 1886 – *proboszcz w Berentach*, czyli w Kościerzynie.

Dołączył autor spis *Narodowości uczniów* (s. 38 *Wstępu*) tłumacząc czytelnikowi łacińskie nazwy krajów i ziem znajdujące się w spisie, a określające narodowość ucznia. Takiego objaśnienia brakuje do szczegółowszych identyfikacji uczniów – miejscowości, z których pochodzą. Do czytelnika należy więc rozwiązanie bardzo wielu zagadek, że wspomnę tylko: *Guttstadiensis* = z Dobrego Miasta (nr 85, 511), *Bernensis* = z Kościerzyny (nr 111), *Golubiensis* = z Golubia (nr 600, 601); *Alensteinensis* = z Olsztyna (nr 946).

Nie są poprawne niektóre identyfikacje dotyczące pochodzenia ucznia. Dlaczego Debrzyński pochodzi z ziemi chełmińskiej (nr 380), jeśli nazwisko należałoby raczej wiązać z Debrznem? Nie wiadomo skąd ta informacja, podobnie nr 374 – brak źródła, najpewniej herba-

²¹ M. Górny, *Szlachta pałucka. Wypisy z ksiąg metrykalnych powiatu kcyńskiego z lat 1598–1700. Część 2 (K–P)*, „Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza” 37:1993 z. 1 s. 50.

²² J. Kowalkowski, *Posąg Anny Myśleckiej, żony Fabiana Kowalkowskiego, w świetle układu poślubnego z 1593 roku*, „Genealogia. Studia i Materiały Historyczne” 3:1993 s. 103.

²³ R. Weimann, *Receptiones seu installationes*, s. 101 – w tym czasie w księdze instalacji kanoników poznańskich nie zapisywano wywodów szlachectwa. Na temat kanonii poznańskiej Adama Kosa nie wspominają nawet słowniki biograficzne, J. Stankiewicz, *Adam Kos (Koss) h. własnego (zm. 1661)*, PSB t. 14 s. 186–187; S. Achremczyk, *Adam Kos h. własnego (ok. 1620–1661)*, *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. 2, Gdańsk 1994 s. 457–458. Zob. też L. Królik, *Kapituła kolegiacka w Warszawie do końca XVIII wieku*, Warszawa 1990 s. 191 (nr 107) oraz P. Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce. Słownik biograficzny*, Warszawa 1992, 2000 s. 215.

rza. Nr 929: Christianus Kiełpiński – *szlachcic mazowiecki*, jednak w przywołanym przez autora źródle występuje Christophorus Kiełpiński i ani słowa o mazowieckim pochodzeniu²⁴. Rodzina ta pochodzi z Kiełpin w powiecie człuchowskim. Nr 1118: Krupocki *Culmensis*, czyli z ziemi chełmińskiej, inaczej – województwa chełmińskiego, dlaczego więc jest to *szlachcic z woj. pomorskiego*, czy tylko dlatego, iż tam leży Krupocin? Podobnie nr 1120: Krusiński Joannes *Culmensis* to *szlachcic z ziemi ciechanowskiej*. Owszem, stamtąd pochodziła ta rodzina, jednak jej przedstawiciele zadomowili się w ziemi chełmińskiej²⁵.

Chyba przez nieuwagę zabrakło źródeł identyfikacyjnych do kilku rozpoznanych przez autora uczniów. Przy opacie oliwskim Aleksandrze Kęsowskim (źle zapisany pod nazwiskiem Kęszowski) brak PSB²⁶. Nie do końca, i dlatego niepoprawnie rozpoznany pozostał uczeń Kasper Miaskowski (przyjęty na próbę 28 marca 1604) jako późniejszy autor *Zbioru rytmów*, Poznań 1622. Biogram znanego poety wczesnego baroku wyklucza tę identyfikację, pobierałby naukę w wieku ponad pięćdziesięciu lat²⁷. Przy Adamie Przewoskim, sędzim ziemskim mirachowskim, brak *Urzędników*²⁸. Z kolei Ruszkowski Nicolaus identyfikowany jako kanonik warmiński, jako taki nie jest obecnie notowany²⁹.

Jak już wspomniano, spisy odnotowały wielu przyszlých cystersów z Oliwy i Pelplina. Ciekawe, że mało przydatne dla celów identyfikacyjnych są nekrologii tych klasztorów. Jednak w przypadku Rafała Kosa, nekrolog oliwski notuje datę śmierci zakonnika – 19 września 1624³⁰. Podobnie, nekrolog pelpliński odnotował śmierć Michała

²⁴ K. Kościński, *Parafia kaszubska Konarzyny. Obrazek historyczny*, Roczniki TNT 13: 1906 s. 117.

²⁵ Zob. przypis 14.

²⁶ J. Stankiewicz, *Aleksander Kęsowski h. Poraj odmienny (1590–1667)*, PSB t. 12 s. 369–371; brak biogramu opata w *Słowniku biograficznym Pomorza Nadwiślańskiego*.

²⁷ S. Nieznanowski, *Kasper Miaskowski h. Leliwa (1549/50–1622)*, PSB t. 20 s. 542–543.

²⁸ *Urzednicy Prus Królewskich XV–XVIII wieku. Spisy*, opr. K. Mikulski, Wrocław 1990 s. 229.

²⁹ Zob. *Słownik biograficzny kapituły warmińskiej*, Olsztyn 1996.

³⁰ *Liber mortuorum monasterii Beatae Mariae de Oliva ordinis Cisterciensis*, wyd.

Lettaua – 30 stycznia 1625³¹, występującego w obecnym spisie jako Michael Letkau (nr 1209).

I jeszcze inne niedopatrzienia, mianowicie określenie – Andrzej Bobola *zmarł zamordowany* (nr 147), Sabowidz (nr 1048) – to poprawnie Sobowidz, nr 1250: Stanisław Loka nie był starostą borzechowskim, nr 1367: t. 3 herbarza Okolskiego ukazał się w [1645] r., nr 1563: winno być ławnik świecki, zamiast – siewierski.

Podsumowując należy stwierdzić, iż otrzymaliśmy bardzo potrzebne wydawnictwo, nie tylko do badań nad elitami szlacheckimi i mieszczańskimi Prus Królewskich, ale i szerzej – Rzeczypospolitej. Wydawca wydobyl z mroku zapomnienia nazwiska uczniów braniewskiego gimnazjum z lat 1579–1623 należących do Sodalicji Mariańskiej oraz włożył dużo pracy nad ich rozpoznaniem. Nie umniejszając jej powyższe uwagi. Z pewnością najbliższe badania pozwolą zidentyfikować także innych uczących się z wydanego katalogu, dotąd bliżej nie znanych. Należy również pamiętać, iż na wypełnienie nazwiskami uczniów czeka też okres 1624–1696 braniewskiej szkoły, czy uda się odnaleźć odpowiednie materiały?

W. Kętrzyński, *Pomniki dziejowe Polski*, t. 5, Lwów 1888 (przedruk: Warszawa 1961) s. 533.

³¹ *Liber mortuorum monasterii Pelplinensis ordinis Cisterciensis*, wyd. W. Kętrzyński, *tamże*, t. 4, Lwów 1884 (przedruk: Warszawa 1961), s. 69.